MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ GIÁO THỌ TRƯỜNG TRUNG CẤP PHẬT HỌC TRONG BỐI CẢNH HIỆN NAY

Mai Đình Thiệt[1], Phạm Minh Giản[2]
[1]Học viên Cao học Trường Đại học Đồng Tháp
[2]Trường Đại học Đồng Tháp

Tóm tắt: *việc nghiên cứu đề tài "Phát triển đội ngũ giáo thọ tại Trường Trung cấp Phật học Thành phố Hồ Chí Minh trong bối cảnh hiện nay" là một nhu cầu bức thiết và có ý nghĩa chiến lược lâu dài. Đề tài không chỉ hướng đến việc giải quyết các vấn đề trước mắt mà còn góp phần tạo dựng nền tảng cho sự nghiệp giáo dục Phật học của nhà trường và của Giáo hội nói chung. Bài viết trình bày một số vấn đề lý luận về phát triển đội ngũ giáo thọ từ kết quả nghiên cứu đề tài trên.*

Từ khóa: *Phát triển đội ngũ giáo thọ,Trường Trung cấp Phật học*

SOME THEORETICAL ISSUES ON DEVELOPING THE TEAM OF TEACHERS AT THE COLLEGE OF BUDDHIST STUDIES IN THE CURRENT CONTEXT

Abstract: *Researching the topic "Developing the team of teachers at the Ho Chi Minh City College of Buddhist Studies in the current context" is an urgent need and has long-term strategic significance. The topic not only aims to solve immediate problems but also contributes to creating a foundation for the Buddhist education career of the school and of the Church in general. The article presents some theoretical issues on developing the teaching staff from the research results of the above topic.*

Keywords: *Developing the teaching staff, Buddhist College*

Nhận bài: 16/10/2025 *Phản biện: 15/11/2025* *Duyệt đăng: 18/11/2025*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh hiện nay, công cuộc đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục Phật học trở thành yêu cầu bức thiết nhằm đáp ứng nhu cầu tu học ngày càng cao của tăng ni sinh, đồng thời phù hợp với xu thế phát triển của xã hội và của Giáo hội Phật giáo Việt Nam. Các Trường Trung cấp Phật học – với vai trò là cơ sở đào tạo nền tảng ở địa phương – giữ vị trí quan trọng trong việc trang bị kiến thức Phật học căn bản, hình thành đội ngũ nhân sự phục vụ Giáo hội ở cấp cơ sở. Để hoàn thành sứ mệnh đó, việc xây dựng và phát triển đội ngũ giáo thọ có phẩm chất, năng lực và tâm huyết trở thành điều kiện tiên quyết.

Sự phát triển nhanh chóng của khoa học – công nghệ, đặc biệt là công nghệ thông tin và truyền thông, đã và đang tác động sâu sắc đến môi trường giáo dục Phật học. Người giáo thọ không chỉ cần giỏi kinh điển, giới luật, mà còn phải biết ứng dụng phương tiện hiện đại vào giảng dạy, giúp tăng ni sinh tiếp cận giáo pháp một cách sinh động, hiệu quả, gắn với thực tiễn đời sống và tu học. Nếu đội ngũ giáo thọ không được bồi dưỡng, không cập nhật kiến thức và đổi mới phương pháp, chất lượng đào tạo Tăng tài khó đáp ứng yêu cầu thời đại, dù tăng ni sinh có nhiều cơ hội tiếp tục học lên và tham gia hoằng pháp, giáo dục, hành chánh Giáo hội.

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, khi các chương trình giao lưu, hợp tác giáo dục Phật học với các nước trong khu vực và thế giới ngày càng mở rộng, yêu cầu đặt ra đối với đội ngũ giáo thọ càng cao hơn: có trình độ chuyên môn vững vàng, năng lực ngoại ngữ, hiểu biết về các truyền thống Phật giáo khác, đồng thời giữ vững đạo hạnh, tâm huyết phụng sự giáo pháp, phụng sự chúng sinh. Vì vậy, việc nghiên cứu đề tài "Phát triển đội ngũ giáo thọ tại Trường Trung cấp Phật học Thành phố Hồ Chí Minh trong bối cảnh hiện nay" là nhu cầu cấp thiết và mang ý nghĩa chiến lược, góp phần xây dựng nền tảng lâu dài cho sự nghiệp giáo dục Phật học của nhà trường và của Giáo hội.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Phát triển đội ngũ giáo thọ

Giáo thọ là thuật ngữ chỉ giáo thọ có trách nhiệm giảng dạy và hướng dẫn tăng ni sinh trong các trường Phật học. Đây là những vị có đạo hạnh, giới đức trang nghiêm, am tường giáo pháp, và có năng lực truyền đạt tri thức Phật học một cách hệ thống, đúng chánh pháp.

Trong môi trường học đường, giáo thọ còn là người định hướng tư tưởng, rèn luyện phẩm chất, tác phong tu học cho học Tăng, góp phần quan trọng trong việc hình thành một thế hệ kế thừa vững vàng cho Giáo hội. Đội ngũ giáo thọ là tập

thể những vị giáo thọ, giảng viên, giáo sư Phật học đảm nhiệm công tác giảng dạy chính thức trong một cơ sở giáo dục Phật giáo. Đội ngũ này giữ vai trò chủ đạo trong việc xây dựng chương trình đào tạo, biên soạn tài liệu, giảng dạy và hướng dẫn nghiên cứu Phật học cho tăng ni sinh.

Chất lượng của đội ngũ giáo thọ phản ánh trực tiếp chất lượng đào tạo của Trường Trung cấp Phật học, cũng như trình độ và năng lực hoằng pháp của thế hệ Tăng tài tương lai. Đội ngũ giáo thọ là nhân tố quan trọng trong việc xây dựng thành công của giáo dục Phật giáo, là cấp học đặt nền móng đầu tiên của hệ thống giáo dục quốc dân, tạo điều kiện cơ bản để nâng cao dân trí và trang bị những cơ sở ban đầu để phát triển toàn diện nhân cách con người trong tương lai.

Trong phạm vi nghiên cứu này: Phát triển đội ngũ giáo thọ là quá trình hiệu trưởng xây dựng hệ thống biện pháp quy hoạch, tuyển dụng, phân công, đào tạo và bồi dưỡng, kiểm tra và đánh giá, tạo môi trường thuận lợi nhằm nâng cao chất lượng đội ngũ ứng yêu cầu nâng cao chất lượng giáo dục.

2.2. Yêu cầu đội ngũ giáo thọ Trường Trung cấp Phật học

2.2.1. Đảm bảo về số lượng

Đảm bảo số lượng đội ngũ giáo thọ là yêu cầu cơ bản và quan trọng trong công tác phát triển nhân sự giảng dạy tại Trường Trung cấp Phật học. Số lượng giáo thọ phải tương xứng với quy mô đào tạo, số lớp, số môn học và tổng khối lượng giảng dạy theo từng năm học. Khi số lượng giáo thọ được bảo đảm, nhà trường có thể tổ chức chương trình học một cách đầy đủ, không bị gián đoạn và chủ động hơn trong sắp xếp lịch học, phân công giảng dạy.

Bên cạnh đó, việc đảm bảo số lượng còn giúp giảm áp lực cho giáo thọ hiện có. Nếu thiếu nhân sự, giáo thọ phải dạy quá tải, ảnh hưởng đến chất lượng truyền đạt và khả năng chuẩn bị bài giảng. Ngược lại, khi có đủ số lượng giáo thọ, mỗi người có thể tập trung vào chuyên môn của mình, đầu tư nhiều hơn cho bài giảng và phương pháp dạy, từ đó nâng cao chất lượng giáo dục.

Để bảo đảm số lượng, nhà trường cần có kế hoạch tuyển chọn, mời thỉnh giảng hoặc luân chuyển giảng dạy phù hợp theo từng học kỳ. Việc chủ động dự báo nhu cầu nhân sự dựa trên số lượng tăng ni sinh tuyển mới mỗi năm là điều cần thiết. Khi số lượng học viên tăng, nhà trường phải ngay lập tức cân nhắc bổ sung giáo thọ nhằm đáp ứng nhu cầu học tập.

2.2.2. Đồng bộ về cơ cấu

Mục tiêu của quy hoạch cơ cấu đội ngũ giáo thọ tại Trường Trung cấp Phật học là xây dựng một đội ngũ đồng bộ, cân đối về độ tuổi, giới tính, trình độ và chuyên môn, trên cơ sở dự báo nhu cầu đào tạo, thay đổi nhân sự, nghỉ hưu, luân chuyển… nhằm tránh hẫng hụt đội ngũ và bảo đảm chất lượng đào tạo. Cơ cấu hợp lý giúp nhà trường triển khai chương trình một cách toàn diện, hài hòa giữa Phật học và thế học.

Về chuyên môn, các môn Phật học (Kinh, Luật, Luận, Lịch sử Phật giáo, Pali, Sanskrit…) cần giáo thọ tu học vững, am hiểu giáo lý và thực tiễn; các môn thế học (Triết học, Lịch sử, Ngoại ngữ, Tin học, Kỹ năng mềm…) cần giáo thọ có bằng cấp phù hợp theo quy định ngành giáo dục. Cơ cấu độ tuổi cần kết hợp giáo thọ cao tuổi – giàu kinh nghiệm, chiều sâu tu học – với giáo thọ trẻ – linh hoạt phương pháp, thành thạo CNTT, dễ đồng cảm với người học.

Cơ cấu giới tính, đặc biệt sự hiện diện của giáo thọ Ni ở các lớp đông Ni sinh, góp phần tạo môi trường gần gũi, bình đẳng và đúng tinh thần hòa hợp của đạo Phật. Bên cạnh đó, cần bố trí hợp lý giữa giáo thọ cơ hữu và thỉnh giảng, đồng thời tăng tỷ lệ giáo thọ có học vị cao, khuyến khích bồi dưỡng, nghiên cứu để hoàn thiện cơ cấu học thuật, đáp ứng yêu cầu phát triển hiện nay.

2.2.3. Đạt chuẩn về chất lượng (trình độ, năng lực, phẩm hạnh)

Yêu cầu về chất lượng đội ngũ giáo thọ giữ vai trò then chốt trong việc nâng cao hiệu quả đào tạo tại Trường Trung cấp Phật học. Chất lượng này không chỉ thể hiện ở trình độ chuyên môn mà còn ở năng lực sư phạm và phẩm hạnh đạo đức, quyết định uy tín của giáo thọ, niềm tin của người học và chất lượng giáo dục của nhà trường. Về chuyên môn, giáo thọ các môn Phật học cần có nền tảng tu học vững chắc, văn bằng, chứng chỉ chuyên sâu từ các học viện, viện nghiên cứu trong và ngoài nước, nắm vững Kinh – Luật – Luận để truyền đạt đúng tinh thần giáo lý. Với các môn thế học, giáo

thọ cần có bằng cấp tương ứng (Cử nhân, Thạc sĩ…) theo quy định, bảo đảm tính khoa học, chính xác của nội dung giảng dạy. Về năng lực sư phạm, giáo thọ phải có khả năng trình bày mạch lạc, linh hoạt phương pháp, gắn bài giảng với đời sống tu học, hiểu tâm lý người học, tạo môi trường lớp học hòa hợp, đồng thời sử dụng được công nghệ thông tin và học liệu số. Bên cạnh đó, năng lực nghiên cứu, tự học, tham gia hoạt động học thuật giúp giáo thọ không ngừng cập nhật, đào sâu giáo lý. Quan trọng hơn cả là phẩm hạnh: Tăng Ni phải trì giới, oai nghi, mô phạm; giáo thọ cư sĩ cần có đời sống lành mạnh, liêm chính, kính trọng Tam bảo. Sự hội tụ của chuyên môn, sư phạm và đạo hạnh sẽ giúp đào tạo tăng ni sinh trưởng thành cả về tri thức lẫn đạo hạnh.

2.2.4. Lập quy hoạch, kế hoạch phát triển đội ngũ giáo thọ

Lập kế hoạch phát triển đội ngũ giáo thọ là nội dung quan trọng được thực hiện đầu tiên trong quá trình quản lý. Kế hoạch cũng là công cụ quản lý hữu ích, giúp nhà quản lý định hướng ngay từ đầu và theo mục tiêu giáo dục Trường Trung cấp Phật học.

Thứ nhất: Quy hoạch đội ngũ giáo thọ.

Quy hoạch phát triển đội ngũ giáo thọ là một bộ phận của quy hoạch phát triển giáo dục và đào tạo. Đây cũng là là một nội dung quan trọng của công tác phát triển đội ngũ giáo thọ, nó giúp cho Trường Trung cấp Phật học xác định rõ khoảng cách giữa hiện tại và định hướng tương lai về nhu cầu nhân lực; chủ động dự báo được các cơ hội, thách thức, khó khăn trước mắt và tìm các biện pháp nhằm đáp ứng nhu cầu nhân lực. Việc quy hoạch đội ngũ giáo thọ phải đảm bảo:

Phù hợp với quy mô phát triển của Trường Trung cấp Phật học.

Phù hợp với quy hoạch của ngành, của địa phương.

Tính khoa học, thực tiễn.

Đáp ứng yêu cầu phát triển xã hội.

Quy hoạch đội ngũ giáo thọ là lập kế hoạch để đáp ứng những nhu cầu hiện tại cũng như tương lai về đội ngũ giáo thọ của các Trường Trung cấp Phật học khi tính đến cả những nhân tố bên trong và những nhân tố của môi trường bên ngoài. Nội dung của quy hoạch đội ngũ giáo thọ bao gồm:

+ Đánh giá thực trạng đội ngũ giáo thọ về: Phẩm chất chính trị, đạo đức lối sống; năng lực tìm hiểu đối tượng, môi trường giáo dục; năng lực dạy học; năng lực giáo dục; năng lực hoạt động chính trị - xã hội; năng lực phát triển nghề nghiệp.

+ Dự báo quy mô giáo thọ về số lượng, cơ cấu, chất lượng giáo thọ trong bối cảnh hiện nay.

+ Xác định các nhân tố ảnh hưởng đến quy mô, cơ cấu, chất lượng đội ngũ giáo thọ.

Các bước để quy hoạch đội ngũ giáo thọ bao gồm:

Bước 1: Dự báo nhu cầu về giáo thọ

Bước 2: Đưa ra quyết định về các chính sách

Bước 3: Lập kế hoạch thực hiện

Bước 4: Đánh giá việc thực hiện kế hoạch

Mục đích của kiểm tra, đánh giá là xác định các sai lệch giữa kế hoạch và thực hiện, các nguyên nhân dẫn đến các sai lệch đó và đề ra các biện pháp hoàn thiện.

Thứ hai: Công tác tuyển dụng đội ngũ giáo thọ

Đối với lĩnh vực quan trọng như giáo dục, công tác tuyển dụng đội ngũ giáo thọ luôn là yếu tố được quan tâm hàng đầu. Điều này đặc biệt cần thiết đối với giáo dục Phật giáo – những người có nhiệm vụ truyền tải giảng dạy, giáo dục trẻ ở cấp học được xem là nền tảng để học các cấp học tiếp theo.

Tuyển dụng đội ngũ giáo thọ là việc cấp có thẩm quyền căn cứ vào quy hoạch, kế hoạch quản lý đội ngũ giáo thọ, nhu cầu thực tế của các cơ sở giáo dục, kế hoạch biên chế được duyệt để xây dựng kế hoạch tuyển dụng.

Việc tuyển chọn đội ngũ giáo thọ là nhằm hướng đến mục tiêu sử dụng đúng người, đúng việc, đúng chuyên môn, đảm bảo điều kiện môi trường chuyên môn để họ dạy tốt, khai thác được tiềm năng, thế mạnh của từng giáo thọ, hỗ trợ bổ sung giúp đỡ nhau cùng tiến bộ, phát huy thế mạnh, hạn chế khiếm khuyết.

2.2.5. Tuyển chọn, sử dụng đội ngũ giáo thọ

Bố trí, sử dụng đội ngũ giáo thọ là khâu quan trọng của phát triển đội ngũ giáo thọ Trường Trung cấp Phật học. giáo thọ được bố trí, sử dụng hợp lý sẽ đem hết tâm huyết phục vụ cho Trường Trung cấp Phật học, nâng cao chất lượng giáo dục, tạo uy tín và thương hiệu Trường Trung cấp Phật học trong xã hội.

Sử dụng đội ngũ giáo thọ là sắp xếp, bố trí, đề bạt, bổ nhiệm, thuyên chuyển giáo thọ vào các nhiệm vụ, chức danh nhằm phát huy cao nhất khả năng hiện có của đội ngũ giáo thọ để hoàn thành mục tiêu của Trường Trung cấp Phật học. Vì vậy, sau khi tuyển dụng thì vấn đề bố trí, sử dụng đội ngũ giáo thọ là việc làm hết sức quan trọng. Bố trí, sử dụng đội ngũ giáo thọ là quyền hạn và trách nhiệm của người hiệu trưởng. Đó là việc phân công giáo thọ giảng dạy và làm công tác chủ nhiệm các lớp trong trường. Nếu phân công hợp lý sẽ phát huy tối đa tiềm năng giáo thọ, ngược lại phân công, bố trí không hợp lý sẽ làm giảm chất lượng công việc cá nhân, ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục chung của Trường Trung cấp Phật học (Lê Văn Hảo, 2020).

Đề cao quá trình tu tập của đội ngũ giáo thọ trong quá trình đào tạo Phật học ở các cấp học. Đội ngũ giáo thọ Phật học và Tăng, Ni sinh phải chú trọng sự thực tập đạo đức, thiền định, trí tuệ trong nội. Cần coi trọng đạo hạnh, kỹ năng hoằng pháp, lý tưởng trụ trì trong việc phụng sự nhân sinh một cách hiệu quả là tiêu chuẩn chất lượng của việc đào tạo Phật học, chứ không dừng lại ở phương diện truyền trao và tiếp thu tri thức.

2.2.6. Đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giáo thọ

Ngày nay, học tập là công việc thường xuyên, suốt đời, nhất là đối với đội ngũ giáo thọ. Chất lượng của đội ngũ giáo thọ quyết định chất lượng giáo dục. Đội ngũ giáo thọ đóng vai trò quan trọng, "then chốt" trong hoạt động giáo dục. Để trong bối cảnh hiện nay hiện nay, mỗi giáo thọ cần phải chú trọng trau dồi năng lực cũng như kỹ năng sư phạm để phù hợp với từng môn học trong chương trình mới.

Việc chăm lo đào tạo, bồi dưỡng để phát triển đội ngũ nhà giáo là một trong những nhiệm vụ quan trọng cả về trước mắt cũng như lâu dài, nhằm bảo đảm chất lượng giáo dục và đào tạo.

Đào tạo được hiểu là quá trình trang bị có hệ thống tri thức, kỹ năng theo một kế hoạch cụ thể nhằm giúp giáo thọ có đủ phẩm chất, năng lực đáp ứng theo quy định chuẩn, đưa giáo thọ từ một trình độ hiện có lên một trình độ mới, cấp bậc mới.

Bồi dưỡng là làm tăng thêm trình độ hiện có của đội ngũ giáo thọ với nhiều hình thức khác nhau, mức độ khác nhau; là quá trình bổ sung kiến thức, kỹ năng đó giúp giáo thọ củng cố, mở mang, nâng cao hệ thống tri thức của mình để nâng cao hiệu quả chất lượng công việc.

2.2.7. Tạo môi trường thuận lợi và chính sách đãi ngộ

Tạo động lực làm việc, phát triển năng lực nghề nghiệp cho đội ngũ giáo thọ Trường Trung cấp Phật học là nhiệm vụ quan trọng khi thực hiện quản trị nhân sự ở Trường Trung cấp Phật học với các lý do sau:

Xuất phát từ vai trò của động lực làm việc với phát triển năng lực nghề nghiệp của đội ngũ giáo thọ. Động lực làm việc xuất phát từ sự khao khát và tự nguyện nên khiến đội ngũ giáo thọ làm việc hăng say, giúp cho họ phát huy được tiềm năng của cá nhân.

Để thực hiện tốt mục tiêu đổi mới giáo dục, Trường Trung cấp Phật học cần tạo động lực cho đội ngũ giáo thọ năng cao năng lực và phẩm chất. Có như vậy, họ mới có thể nỗ lực hết mình, sáng tạo ở mức cao nhất để đáp ứng yêu cầu của hoạt động dạy học trong điều kiện có nhiều thay đổi.

Một số tác động bên ngoài có thể ảnh hưởng đến động lực làm việc, phát triển năng lực nghề nghiệp của đội ngũ giáo thọ như: áp lực công việc, sự phát triển nhanh của công nghệ thông tin, sự thay đổi của tăng ni sinh, thái độ của xã hội với giáo thọ...

III. KẾT LUẬN

Nghiên cứu về một số vấn đề lý luận về phát triển đội ngũ giáo thọ trường trung cấp phật học trong bối cảnh hiện nay đã khẳng định tính cấp thiết và ý nghĩa chiến lược của việc xây dựng, phát triển đội ngũ giáo thọ nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục Phật học, đặc biệt tại các Trường Trung cấp Phật học – cấp học nền tảng của hệ thống giáo dục Phật giáo.

Về vai trò và định nghĩa: Đã làm rõ giáo thọ là những vị có đạo hạnh, am tường giáo pháp, có năng lực truyền đạt và là tấm gương đạo hạnh cho Tăng Ni sinh. Phát triển đội ngũ giáo thọ là một quá trình quản lý toàn diện bao gồm quy hoạch, tuyển dụng, đào tạo, bồi dưỡng, đánh giá và tạo môi trường làm việc thuận lợi để nâng cao chất lượng đội ngũ.

Về yêu cầu phát triển: Đội ngũ giáo thọ cần phải đáp ứng đồng thời ba yêu cầu quan trọng:

Đảm bảo về Số lượng: Phải tương xứng với quy mô đào tạo, tránh quá tải và đảm bảo chương trình học được triển khai đầy đủ.

Đồng bộ về Cơ cấu: Cân đối hợp lý về chuyên môn (Phật học - Thế học), độ tuổi (kết hợp kinh nghiệm và sự linh hoạt), và tỷ lệ cơ hữu – thỉnh giảng.

Đạt chuẩn về Chất lượng: Tập trung vào Trình độ chuyên môn (học vị, kiến thức chuyên sâu), Năng lực sư phạm (khả năng truyền đạt, ứng dụng công nghệ) và Phẩm hạnh đạo đức (trì giới, oai nghi, mô phạm trong tu tập), trong đó đạo hạnh là yếu tố tiên quyết trong giáo dục Phật học.

Về nội dung phát triển: Các nội dung cơ bản, mang tính hệ thống trong công tác quản lý phát triển đội ngũ giáo thọ bao gồm: Lập quy hoạch, kế hoạch (đảm bảo tính khoa học, thực tiễn), Tuyển chọn, sử dụng (đúng người, đúng việc), Đào tạo, bồi dưỡng (thường xuyên, liên tục để cập nhật kiến thức, kỹ năng sư phạm và công nghệ) và Tạo môi trường thuận lợi, chính sách đãi ngộ (đảm bảo động lực làm việc và phát huy tối đa tiềm năng cá nhân).

Các phân tích lý luận trên là cơ sở khoa học quan trọng để nhà trường xây dựng chiến lược phát triển nhân sự giảng dạy một cách bài bản, tránh tình trạng bị động hoặc phát triển không đồng bộ.

Lưu ý: Nghiên cứu được thực hiện trước ngày 1/7/2025

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban Thường trực Hội đồng Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam (2013). Nội quy của Ban Giáo dục Tăng ni Trung ương theo Quyết định số 244/2013/QĐ-HĐTS ngày 02/7/2009.

Phạm Văn Dũng (2022), Thực trạng phát triển đội ngũ giáo thọ ở các trường trung cấp phật học hiện nay theo hướng chuẩn hóa, *Tạp chí Giáo dục* (2022), 22(7), 36-40

Đảng cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết Hội nghị lần thứ 8 Ban Chấp àn Trung Ương Đảng khóa XI về đổi mớ căn bản, toàn diện Giáo dục và Đào tạo*, Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

Cao Đại Đoàn (2015), Đội ngũ giáo thọ và tăng ni sinh trong giáo dục tăng tài - đôi điều suy nghĩ, *Tạp chí Thiết bị giáo dục, số 118*, 68-70.

Cao Đại Đoàn, Nguyễn Thị Thu Hằng (2017). Quản lí hoạt động dạy học tại Học viện Phật giáo Việt Nam - Thực trạng và giải pháp. *Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Sưphạm Hà Nội,* 62, 179-186.

Hoàng Văn Năm (2015). *Giáo dục và đào tạo tăng ni sinh Phật Giáo Việt Nam ở miền Bắc từ năm 1981 đến nay.* NXB Tôn giáo.

Trần Anh Tuấn (2015). *Xây dựng đội ngũ giáo thọ cơ hữu tại HVPGVN tại Hà Nội: Nhu cầu, thực trạng và một giải pháp thực tế.* Hội thảo giáo thọ về Giáo dục của Học viện Phật giáo Việt Nam.

Thích Chơn Thiện (1997), *Giáo dục Phật giáo,* NXB Tôn giáo, Hà Nội

Thích Chơn Thiện (1998), *Phật giáo khái luận*, NXB Tôn giáo, Hà Nội